

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 6 FRT, 1/2 ÉVRE 3 FRT,
1/4 ÉVRE 1 FRT. 50 KR. EGY SZÁM 15 KR.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
Egy holdról 1000 frt. <i>Imreh Lajos</i>	423
Védekezés a sertésvész ellen. <i>Fodor Miklós</i>	424
Telepítvényesek. VI. <i>Ambrus József</i>	425
A halak járványos (epizootikus) betegségének okairól. I. <i>Dr. B. S.</i>	425
Tanulmányi kirándulás. IV. <i>Szecey István</i>	426
Kisobb szakközlemények 426	
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. (=)	428
Egyleti élet:	
Igazgató-választmányi ülés	428
Vegyes közlemények	429
Közgazdaság, üzlet, forgalom	429
Hirdetések	

Egy holdról 1000 frt.

Mi egyéb adhatja ezt, mint a komló. Sőt néha többet is, de a legondosabb mivélés mellett legtöbbször elérhető nálunk. Persze vannak rossz évek is! Igen ám, de a rossz év azoknak rossz év leginkább, kik a mivélést nem szakszerűen végeztetik s jobbra mindent csak a jó Istentől kérnek! Segíts magadon s az Isten is meg segít!

Ámde mondják sokan, hiában minden, mert nem tudjuk jól értékesíteni. Nő lám! Ezen kivágunkon is az Isten segedelmét kell csak várnunk? Hát annak a néhány bejáró „zwischen-händlernek“ furfangján mulik sok minden, évenként alterum tantum hasznót raknak zsebre hazai komlónk után. Azon is lehetne közös akarattal segíteni.

Daczára a rossz termésű éveknél, daczára a cseh-zsidóknak, kik minél nagyobb számmal látogatnak hozzánk furfangoskodni, — komlótermelésünk évről-évre terjed. Jelen évben is 50 holdon felül van új telepítés, mert némelyeknek az átlagos termés, jó évet rosszal számítva, per. kat. hold 8—10 mmázsa. Az ár is 50—150 frt között minőség s kezelés szerint. Tessék sok finom komlót termelni s tessék az eladásnál figyelmesnek és óvatosnak lenni.

Legnagyobb hiba, hogy ama sokszor emlegetett sült galambot várják igen sokan. De legalább a szánkat tátsuk ki érette, mert csakis úgy repülhet bele. Világosabban szólva évek hosszú során panasztunk magunk közt s nem találtuk meg a helyes orvosozert bajaink orvoslására. És ha némely dolgokra orvosozert találtunk ki, a megszerzést találtuk lehetetlennek.

Az utóbbi években több szaklapban s egyletben volt szó a komlóról s kiváltképpen az „Erdélyi Gazdában“ és az „Erdélyi Gazdasági Egyletben“. Ezek alapján végre megértük, hogy a „Segesvári komlósövetkezet“ megalakult s a Földmivélési miniszter segedelmével néhány intézményt létesített is.

Méltó elismeréssel kell megemlékeznünk első sorban Darányi földmivélésügyi miniszter-ről, ki meghallgatta a kívánalmakat s azokat rendre megvalósítani törekszik. Ily kívánalmak előadása s azok indokainak meghallgatása céljából hívott össze a komlósövetkezet igazgatóságával Segesvárra f. hó 20-ára egy komló-értekezletet.

Az „Erdélyi Gazda“ f. hó 23-iki számában ez ülésről szerkesztő barátom beszámolt röviden s most legyen szabad reflexiókat tenni a következőkben:

Legelső sorban azon komlótermelők névsorát kellene felsorolnom, kiket ott csak lelkeszemeinkkel láttunk *képzeltben* (a tényleg je-

lenlevők közül nagyobb része mult számban közölve volt), de kiknek ilyes alkalommal okvetlen megkellene mozdulniok, a mikor kilátás van saját jól felfogott érdeküket egy lépéssel bár, előretolni. Hanem hagyjuk, most ezt, mert ha a jelen határozatok testesülve lesznek: akkor még több tér nyilik azoknak. többszöri alkalom, többszörös érdek.

A tárgysorozatnak czéltudatos összeállítása mindenesetre Cséser Lajos komló-termelési szaktanár főérdeme, ki egy rövid év lefolyása alatt szakképzettségét, hogy ez új téren mennyire gyarapította: ezen tárgysorozatnak a hazai viszonyaink által több helyen indokolt javaslatok majdnem összesét felkarolta s e téren szerzett teljes jártasságával érvelve adta elő.

A hazai komló-termés lassu terjedésének három fő oka van. Ezek egyike az olcsón és nehézkesen értékesítés. Más alkalommal, a most nem érintendő főokokra is kiterjedek szerkesztő barátom engedelmével,* de most a tárgyamnál maradok, az értékesítés kérdésénél, mint a mely kérdés képezte ezen értekezlet tárgyát.

Nekünk erdélyi termelőknek, mint a kik egymástól távoli vidékeken mostan még alig 2000 mmázsa produktumot tudunk felmutatni, igen kívánatos lenne, hogy ne csak oly kereskedőkkel lenne összeköttetésünk, kik a házaló vásárlást űzik s kiknek tudvalévő céljuk a tájékozatlan gazdaközönséget olcsó árral lefőzni, hanem olyan solidabb kereskedőkkel is, kik a szokásos vásárnapokra kirándulva, egy központban nagy massában folyó ár szerint vásárolnának. Ez pedig nem képzelhető, ily cikknél, mint a komló, más módon, mint egy ily központi árucarnokban, hová a nagy terjedelmű komló beraktározható oly módon legyen, hogy az egyuttal áttekinthető is lehessen. Igen üdvös intézkedés lenne tehát a tervezett árucarnoknak a segesvári vasuti állomás melletti létesítése, az állam hozzájárulása mellett, mint a mely határozat a legélénkebb eszmecsere után lőn megállapítva.

Rendszerint a kisebb termelők vannak tájékozatlanságban az évenkénti világtermésről és áralakulásokról, mint a mely okon, megtörtént pl. a mult évben is, hogy némelyik 60—70 frton vesztegették azon komlót, melyért ugyanakkor egy központban 140—150 frt is lett volna elérhető. Hogy az ilyen kisebb termelők is könnyebben juthassanak terményükkel a központba: a kereskedelmi ministeriumtól ily áruk részére vasuti tarifa kedvezmények kéretnek.

* Nagyon szívesen várjuk és előre is köszönjük. Szerk.

A legjobb magvak legolcsóbb beszerzési

forrása

MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir.
udvari szállító,

József főherczeg Ő cs és kir. Fensége udvari szállítója, a román király Ő Fensége udvari szállítója, Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb király Ő Fensége udvari szállítója, Fülöp szász-coburg-góthai herczeg Ő kir. Fensége udvari szállítója

magkereskedése
BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM. (28.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Babós és Társai

vaskereskedése

KOLOZSVÁRT,

Belközép-utca 25. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy az ujonnan megnyitott üzletünket dusan felszereltük mindennemű **vasárakkal**, u. m. **gazdasági eszközök, háztartási cikkek, konyhaberendezések**, mindennemű **szerszámok, technical cikkek, kocsi-écs, kovács szén**, és minden e szakmába vágó itt fel nem sorolt tárgyakból.

Bizományi raktárunk van a Budapesti **Thury János és fia cég** nagy szerkovács és haranggyárából, továbbá elvállaljuk a **használt reszelők újra vágatását**, a legjutányosabb árak mellett.

B. pártfogását kérve vagyunk

(123.)

Telefon sz. 351.

Kiváló tisztelettel

Babós és Társai.

Jól tudjuk, hogy a Segesváron idáig megtartott komlósások látszólag nem sok eredményel jártak a központban; *de tagadhatlan már eddig is hatása a vidéken*, mert oly kereskedők is látogattak be, kik mostanáig többször nem voltak. Természetesen a központban elég választék nem lévén: tudakoltak vidékiek után s *kötötték a vidékeken ismeretségeket s üzleteket.*

Van egy tény, mely a központi vásáron nyújtana tájékoztatást az érdekelteknek s mely valójában nagyon is indokolja árunknak a központi csarnokban árultatását s személyes megjelenésünket. Ugyanis valamennyi termelő arról van meggyőződve, hogy ha a saazi komló 300 frt ér Csehországban: az övé is annyit ér itthon. Egyrészt önhitegetés biz ez, másrészt ismeretlenség. Hiszen egy kiállításon is igen sok minőség mutatható be itthon is, mint több alkalommal láthatta, a ki figyelmesen vizsgálódott. A fajták szerint, talajok szerint és főleg a mivelés és kezelés szerint igen sokféle a minőség. Ismeret hiányában megtörténik, hogy a 150 frtos komló tán a nagyobb résztől 80—100 frton vásároltakkal egy árban fizettetik a vidéken. De az is megtörténhetik, a mint hogy volt is rá eset: egy valaki tudomást szerez, hogy egy termelő társ 150 frtot ért el, persze finom és jól kezelt komlójáért; ő sem adja alább, noha ígérnek 80—100 frtot a gyöngébb minőség, vagy gyöngébb kezelés miatt, — nem adja s a végeredményben nyakán marad eladatlan. A központi eladáson személyesen tanulni is lehet, de sarkalni is a finomabb minőség elérésére. Ily czélok eléréseért pénzdíjak és érmek lesznek kiosztandók.

Tagadhatatlan, hogy sok olyan fajta komlót is tudunk sikerrel termelni, mely kiállja bárhol a saazival a versenyt. De mindenikről ezt lehetetlen elmondani — el kell ismernünk. A gyárosok sem állnak e tekintetben előbb, mint a termelők, mert egyrészt nem képesek különbséget felismerni a szakismeret hiánya miatt, — másrészt elfogultság miatt. Ők is, mi is a kereskedőknek adózunk miatta.

Az „Erdélyi Gazda“ folyó évi 11. számában is ajánlatik a próba-főzés. Valóban mivel sem lehetne jobban mindkét részről meggyőződést szerezni, mintha a gyárosok által rendelt saazi komlóval és párhuzamban az itthon termelt egyenértékűnek vélt komlókval, több próbafőzés rendeztetik, de oly módon, hogy a főző maga ne tudja, hogy melyik komló hova való, csak a zsákokon lévő jegyeket tartsa evidentiában — de a jelekről tudja az e czélra kiküldendő bizottság. Ily nagyobb szabású próbatételeknek hivatalos úton való végrehajtására is a földmivelésügyi ministerium kéretik fel.

A komlósásár székhelyén a megismerésért is, de az árucarnokkal kapcsolatosan felmerülhetet szükség szempontjából is indokolva van egy mesterséges mintaszárító ház építése, valamint a termelő közönség tájékoztatása végett naponkinti hivatalos árjegyzések sürgönyöztetése Saaz és Nürnbergből Segesvárra.

Az értekezlet végén Darányi ministernek sürgönyileg és képviselője Dr. Rodiczkynek jegyzőkönyvileg hálás köszönetét fejezte ki az ülés, évek során át tanusított ügyszeretétük és pártolásukért.

Adja Isten, hogy a határozatok megtestesüljenek és sikerre vezessenek! Mindenkinnek holdankint 1000 frtja teremjen!

Imreh Lajos.

Védekezés a sertésvész ellen.

Lehet, hogy gazdatársaim közül többen lesznek olyanok, a kik az alább mondandókra nem sokat fognak adni, s olyanok is lesznek, a kik azon kérdést vetik fel, hogy ha évek során a sertésvész ellen sikerült védekezni, miért nem hoztam korábban nyilvánosságra védekezési módszeremet. Az előbbieknek csak azt felelem, hogy türelemmel és biztonsággal várom az alább megért védekezési módszerem feletti kritikát, az utóbbiakkal szemben azzal kívánom magam igazolni, hogy senkit sem volt szándékom egy oly kérdésben fölültetni, a mi felett én magam sem voltam még teljesen tisztában, mert attól is tarthattam, hogy hátha csupán a tiszta véletlennek köszönhetem, hogy a sertésvészről meg lettek sertéseim védve.

Bevallom, hogy én semmi néven nevezendő eddig fölalt és ajánlott védzert (präzervatívát) el nem fogadtam s azokat nem is használtam, sőt még a sertések beoltását sem, mert még kétséget kizárólag senki sem bizonyította be azt, hogy a sertések *hol és miből* kapják a vészt; ennek feltalálását én se akarom magamnak vindikálni, de védekezési eljárásom kézzel foghatólag azt bizonyítja, hogy helyes uton járok, észleleteim nyomán arra jöttem s erről meg is vagyok győződve, hogy a romlott, posványos vizek élvezetéből keletkezik a sertésvész. Miután ily irányban tettem tapasztalatokat, az ellen védekeztem.

Megkívánom jegyezni, hogy ez év január haváig oly községben laktam és gazdálkodtam, a hol és annak vidékén a sertésvész gyakran és pusztítólag uralkodott, de nekem soha még egyetlen egy sertésem se hullott el sertésvészben, sőt vészben egyetlen sertésem se volt.

Védekezési módszeremet az alábbiakban közlöm: 1-szor. A sertések hálólhelyeit minden reggel a trágyától kitakarítottam s azt a közelből eltávolítottam.

2-szor. A sertések hálólhelyeit minden négy hétben egyszer, a vész idején minden két hétben egyszer petroliummal felhígított mésszel kimeszeltettem.

3-szor. Az év lefolyása alatt minden vasárnap és csütörtöki napon reggel egy hétig élesztett korpaczibrét ettettem, minden egyes sertés számára egy liter korpát élesztettem két liter forrásvízzel, az etetés alkalmával minden egyes sertés kapott egy fő foghagymát összetörve a czibréjébe, egy tetézt kanál konyhasót és egy kanál keserüsót, a vész idején minden 15 sertés czibréjébe $\frac{1}{4}$ liter petroliumot vegyítettem, s hogy jóízűen megegyék kevés kukoriczisztet hintettem a czibréjékre, s hogy minden sertés biztosan megegye a neki szánt adagot a gyengébbeket külön ettettem az erősebbektől s vályuhoz csak tízével bocsátottam.

4-szer. A védekezésem fő sulypontját pedig a sertések itatására fordítottam, hogy azok a legfrissebb és a legjobb minőségű forrásvizet kapják, a mezőn való legeléskor pontosan óvtam a mezei patakoktól és posványos helyektől s miután a faluban nagyobb folyó nincs, sertéseim a fürdést teljesen nélkülözték a forróbb nyári napokon, a deledést árnyékos helyen erdőben töltötték.

A fent megírt eljárásomnak tulajdonítom azt, hogy sertéseim a vésztől teljesen mentek voltak,

mert merő abszurdum lenne a csupa véletlennek tulajdonítani akkor, midőn községemben alig maradt sertés a vész miatt s nemcsak egy évben s egy alkalommal, hanem több versen lépett föl a sertésvész. Miután teljes meggyőződés, hogy védekezési módszerem teljesen bevált a sertésvész kikerülésére, ez okból a legnagyobb örömmel bocsátom védekezési módszeremet gazdatársaim rendelkezésére.

Fodor Miklós.

Fodor Miklós úr a sertésvész elleni védekezés terén nagyon helyes úton járt, olyanon t. i. a melyet a sertésvész fellépése után rendelkezésekben és szakcikkekben sokan és részletesen megjelöltek. Védekezése két főrészből áll. Egyik a tartózkodási hely rendszeres és hathatós tisztogatása s részben hetenkinti fertőtlenítése (petroleumos mésszel meszelt); a legelőterületen a pocolyáknak, tócsáknak, posványos helyeknek elkerülése s egyáltalán a teljesen megbízhatlan, sőt a feltétlenül veszélyes mezei és községi patakokban való fürdészek beszüntetése, szintén igen helyes eljárás volt. Mi magunk is réges-régen hirdetjük, hogy a vizes helyeket, patakokat stb. kerülni kell a sertésekkel, mert azok nagyon veszélyesek. A gazdák — de főként a tisztelt kondás urak azonban nagyon hitetlenek.

A másik főrésze védekezésének az étrend szabályozásából állt. Mindenki tudja, hogy járványok idején mit ér a tisztaság és a rendes, diéteticus életmód. Hogy aztán ehhez az étrendhez a mindenesetre nagyon egészséges korpaczibréhez kevés petrolium, foghagyma és konyhasó is adatott, az mellékes, mert ha jobbá nem is, de talán rosszabbá sem lett általa, minélfogva ez senkinek sem lehet ellene. Azt azonban sajnálnánk, ha ennek valami különös sertésvészellenes hatást tulajdonítana valaki, noha kétségtelen, hogy ugy a foghagyma, mint a petrolium bizonyos foku, de igen csekély fertőtlenítő hatással bír, attól azonban mind a két szer messze van, hogy a sertésvész kórnemző csiráját megölje, vagy azt kifejlődésében gátolja.

Jó, hogy a tollunk hegyére szaladt ez a „kórnemző csira“ szó, mert ugy találjuk, hogy Fodor Miklós úr ezzel teljesen ismeretlen, avagy talán szándékosan ismeretlen óhajt maradni. Egyszerűen nem hisz benne, s punctum.

Hát hiszen ez nem is olyan nagy baj és nem is olyan nagy ritkaság nálunk, hogy zokon lehetne venni, de nekünk arra mégis csak figyelniünk kell, hogy a gyakorló gazdák tapasztalatai helyesen értelmezve és helyt állóan magyarázva jussanak tovább.

Ime, a mi tapasztalataink is teljesen azonosak a Fodor úr tapasztalataival s főleg azzal, hogy a kotus, posványos vizek elvezetéstől (is) keletkezik a sertésvész, még pedig feltétlenül sokkal gyakrabban az ilyen pocolyákból, mint a száraz fekvésű tiszta helyektől, vagy a fertőzéstől teljesen ment tiszta forrásviztől. Mivel azonban „jedes warum hat sein darum“, mi is azt kérdezzük magunktól, hogy miért van ez?

Sokat tudnánk erről beszélni, de ennek itt se tere, se ideje. Elégnek tartjuk egyszerűen jelezni, hogy a sertésvész szétszórt (ugyan van-e még hely hazánkban, a hova már el nem jutott volna?) ragályanyaga, mint a legtöbb ragadós betegség csirája, ilyen vizenyős

Telephon: 198.

Solymosy és Társa betéti társaság.

Sürgönyök: **Gépgyár és Vasöntöde**
Solymosy gépgyár.

Kolozsvár.

Álló és fekvő gőzgépek, szivattyúk, sajtók
— TELJES SZESZGYÁRI-, MALOM ÉS TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEK. —

Gőzkazánok, Vízkerékek, Turbinák.

GAZDASÁGI GÉPEK: Cséplőgépek, Járgányok, Rosták, Trieurók, Szecskavágók, Boronák, széna- és szőlőprések stb.

Fémöntvények. — Oszlopok. — Csigalépesők. Külön osztály: **EKÉK.**

pocsolyás helyeken tenyészik tovább, avagy itt tartja meg csiraképességét bizonytalan hosszú ideig, a miből aztán természetesen következik, hogy az ilyen helyen fűrösztött vagy itatott sertések feltétlenül felszedik a ragályt és megbetegesznek.

Fodor úr tehát, ha nem is adja eljárásának azt a magyarázatot, a mi megilletné, mégis mindent helyesen cselekedett s eljárásának követését — különösen az 1., 2. és 4. alattiakban — mi is nagyon ajánljuk.

Szerk.

Telepítvényesek.

Irta: Ambrus József.

VI.

A telepítvényesek nem földosztó szociálisták s habár a közelmúltban fordultak is elő sajnos kihágások, ezeket csak a lelketlen igazgatás hozta létre, magában véve a telepítvényes nyugodalmas és törvénytisztelő nép, előtte is szent a tulajdonjog, szent a törvény; ő nem akar törvénytelen módon és erőszakkal „osztani“, lopni, rabolni; ő csak az állam kegyes segélye mellett akar törvényes úton örök földet venni, melyből kára senkinek sem lenne.

Deák Ferencz már az 1935-diki országgyűlésen hatalmas ékesszólással hebizonyította, hogy az örökválságból haszná lesz a földesurnak is, mert jó áron adhatja el birtokát, a jobbágnak is, mert jólétre, boldogságra tesz szert. Epen így lenne most is! Akárhány földesurnak és családjának csak javára, boldogulására lenne, ha birtokának egy részétől megválva, egyszerre fedezhetné azon súlyos terheket, melyek az ősi birtokot nyomják és elpusztulással fenyegetik.

Avagy öröm, boldogság s anyagilag haszon-e az, ha 30, 40, 50, 60 ezer forint bérhátralékot kénytelen a földesur elengedni, mivel a telepítvényesek tönkre mentek s rajtok be nem hajtható, mert rongyos gyermekeken kívül semmi mással nem bírnak; avagy szerzhet-e örömet és gyönyört egy humánus és nemeslelkű urnak az ilyen földhöz tapadt népnek folytonos zaklatása, perlése, sovány, kiéhezett harmainak, rongyos párnáinak állandó ellicitáltatása?

Avagy a magas arisztokrácia vesztene-e ősi fényéből, jellegéből, ha birtokainak egy részét jó drágán eladná a haza polgárainak, azoknak, kik őket és családjukat védik és oltalmazzák? Semmi esetre sem! Van rá példa, hogy nagylelkű családok birtokaik nagy részét eladták s azért nem mentek tönkre, régi fényök és jó hírnevük nem szenvedett csorbát, sőt a dicsőség gloriájával lett övezve s Magyarország nagy családai közt ragyogóan fénylenek.

Azt kívánni, vagy mozgalmat indítani arra, hogy a telepítvényesek zavaros, tarthatatlan ügye alaposan és igazságosan rendeztessék, semmi törvényteleniséget nem involvál. Egy ily mozgalom csak azt kérné, amit az országgyűlés egyszer már megadott és törvénybe iktatott az 1873. XXII. t. cikkben, melyben (2. §.) kimondatik, hogy a telepítvényesek az általuk bérelt belső és külső birtokot örök áron megszerezhetik. — Fájdalom, e humánus törvény minden eredmény nélkül hamarosan elévült. (15. §)

Ha nem volt törvénytelenesség és a tulajdonjognak csorbitása az urbér rendezése az 1848. IX. és XII. t. cz. által,

ha nem volt törvénytelenesség és a tulajdonjognak csorbitása az 1873. XXII. t. cz., mely a telepítvényeseket akarta örök birtokba helyezni,

ha nem volt törvénytelenesség és a tulajdonjognak csorbitása a kisebb királyi jogokat, a regálét megszüntető 1888. XXX. t. cz.

azonképen nem lenne sem törvénytelenítés, sem a tulajdonjognak megcsorbitása, ha a képviselőház törvényhozásilag kimondaná és törvénybe iktatná, hogy Magyarország összes telepítvényes községei állami biztosíték mellett örökre megváltatnak.

A jelenlegi időt, a béke idejét és a Széll kormányt alkalmasnak tartjuk arra, hogy e nagyfontosságú közügy sok ezer sinlődő családnak boldogságára és hazánk dicsőre és javára szerencsésen meg fog odatni — hamarosan.

Ámbár Széll és Darányi miniszterektől ígéretet birunk, hogy a telepítvényesek ügye rendeztetni fog, azonban nem lehetetlen, hogy egyéb, szinte fontos hazai vagy közös ügy, a nemes szándékot háttérbe szorítja, azért a hazai sajtónak legyen hazafias buzgólkodása és feladata e nagyfontosságú ügyet alaposan, kimerítően megvitatni, azt állandóan a felszínen tartani s annak érdekében országsszerte általános szellemi mozgalmat indítani, miért is hazafias tisztelettel kérjük az összes érdeklődő lapokat, kegyeskedjenek e szerény közleményünket átvenni s a nagy ügy érdekében továbbra is hathatósan közreműködni, mert „nem az a boldog ország, melyben sok a dűsgazdag, hanem melyben kevés a szegény ember.“

A magyar sajtó mindenkoron megtette hazafias kötelességét; most sem fog elmaradni, mert drága hazánk nagyságáról, gazdagításáról, erősítéséről, szabadság- és egyenlőségről, és sok ezer polgártársunknak testi-lelki javáról van szó. — A haza és nép jóléteért küzdeni mindenkor dicső és büszkesége vala a magyar sajtónak. Most is az lesz!

A halak járványos (epizootikus)* betegségeinek okairól.

I.

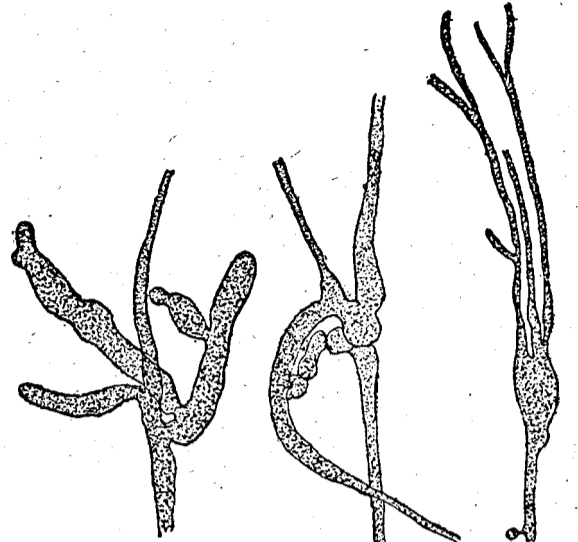
A halaknak állati elődjük van; s bár idéznek elő bizonyos beteges jelenségeket, de ezek a megbetegedések, nagyságukat s elterjedésüket tekintve, nem hasonlíthatók össze azokkal a járványokkal, melyeknek okozói növényi szervezetek.

Ezen növényi szervezetek között a baktériumok mellett egy kis penész-csoport érdemel különösebb figyelmet, — a Saprolegnia-félék; melyek épügy, mint néhány ismert penészfaj, valamint a szőlő rettegett ellensége, a Peronospora viticola az alsóbb rendű gombákhoz, a Phycomycetes-hez tartoznak.

A Saprolegniák okozta halbetegségek már régebben ismeretesek. Tudományos vizsgálá-

* Általános szokás a járványos betegségeket az állatoknál is *epidémikusnak* (epi = nál, nél, demos = nép, embertömeg) nevezni. Leuckart Rudolf azonban „Die menschlichen Parasiten etc.“ cz. művében az epidémikus példantja gyanánt az epizootikus (zoon = állat elnevezést használja. Itt az ő értelmezése szerint van alkalmazva. B. S.

tukat már a negyvenes években megpróbálták. Angolország- és Skótországnak 1877—1881-ig, különböző folyókban, nagymérvű pusztítást vitt végbe, főleg a lazacz-állományban a

1. ábra.

2. ábra.

3. ábra.

A Saprolegnia-nemből 3 fiatal, kevés harántfallal bíró, szabálytalanul elágazó sporangium. Vagy zoospora fejlődik belőlük, vagy nem differenciálódik a plasmájok. Az utóbbi esetben, ha megfelelő táplálékuk van, mint önálló egészek sarjadzanak a sporangiumok. 350-szeres nagyítás.

járvány. Ezrével úszott a döglött hal a víz felszínén s az öblökben összegyűlve, a gyorsan bekövetkező rothadásuk által, megrontották a levegőt. A járvány végre szünni kezdett, de a folyókat évek sorára néptelenné (helyesebben haltalanná) tette. Ha ezen esetekben a járvány enyhülése s újból való erősebb fellépése teljesen érthetetlen maradt is, más esetekben bebizonyították, hogy az ipartelepek hulladékaival inficiált vízben lépnek fel először a penészbetegségek. Ugy látszik, ezek teszik a halak szervezetét gyöngébbé, kevésbé ellenállóvá s ily módon a penészfertőzésre fogékonyabbá. Tudvalevő dolog, hogy ilyen, a vizet tisztátalanná tevő anyagok között szerepel a kénessav és a chlor. Ezek az anyagok magukban is káros hatásúak és képesek a folyók halállományát mértéktelny területen megsemmisíteni.

4-ik ábra.

Az Achlya-genus egy sporangiuma, melynek zoosporái épen kimennek (jobbról); a másodiktól ugyanazon fonalon zoosporáit még nem bocsájtotta ki (balról) 350-szeres nagyítás.)

megejtett vizsgálatok kiderítették, hogy ezen alsóbb rendű gombák okozta betegség főleg a nyári hónapokban és iváskor évről-évrészámos áldozatot követel. Nemesak a kifejlett halakat, de a fiatal nemzedéket és az ikrát is pusztítja.

A halbetegség fellépéséről legkönnyebben tájékozódhatik az ember a halpiacok s haltenyésztő-helyek gyakori látogatásával. Vizsgáljuk először a megtámadott hal és ikrá al.

A Zalatnai kénkovandó ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és műtrágya-gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű műtrágyáit

a t. cz. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-án alóli megrendelést legcélszerűbb az „Erd. Gazd. Egylet“ raktárához intézni. —

Árajánlatokkal készséggel szolgál a **KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám.**

(11.)

A Bors Albert-féle 100 frtos jutalomdíjat: Kiss Lajos, a Mikó Imre-féle 100 frtot pedig: Fodás András végzett hallgatónak szavazta meg — a tanári testület javaslata alapján — a választmány s a jutalomdíjaknak a zárúnépevényen való átadására: Br. Feilitzsch Arthur, Gyárfás Benedek és Br. Mannsberg Sándor tagokat kérte fel.

5. Egyleti titkár előadja, hogy a földmívelésügyi miniszter 43,793. sz. leiratával július 20-ára meghívta az egyletet a Segesvárt tartott komlóértékesítési anket-re, hol az egyletet — az elnökség intézkedése folytán — titkár képviselte s az értekezletről az egylet hivatalos lapjában jelentést közölt. Tudásul vétetik.

6. Egyleti elnök indítványozza, hogy a párisi 1900. évi világkiállításra az egylet is küldjön fel egy terménykollekciót. Igazgató-választmány az indítványt elfogadja és a terv kivitelét Gyárfás Benedek, Dr. Szentkirályi Ákos, Páter Béla és Nagy Dezső v. tagokból álló bizottságra bizza.

7. Egyleti titkár bejelenti, hogy a múlt ülés óta az egylet tagjai sorába léptek: Gáspár József Királyhalmáról és Br. Wildburg Aladár Türeből alapító tagokul.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Darányi miniszter a ruthének között.** Darányi földm. miniszter már több nap óta a felvidéki ruthének között utazik, személyesen akarván meggyőződni a létező bajok lényegéről. Jól esik látni, hogy a mi miniszterünk még ilyen kánikula közepén is vesz magának alkalmat arra, hogy a legkisebb gazdák ügyével-bajával törődjék.

— **Az „Agraria” kérdéshez.** Szecsey István tanár tollából lapunk zártakor igen érdekes cikket vettünk, melyet jövő szá-munkban fogunk közölni.

— **Személyi hírek.** A földmívelésügyi m. kir. minister gróf Bethlen Miklóst Hunyad vármegye főispánját, a kumántarrasi belviz-rendező társulatnál viselt ministeri biztosi állásától, ezen társulatnak a török-becsei ármentesítő és belvizrendező társulatba történt beolvadása következtében — előterjesztett kérelmére — buzgó és eredményes működéséért való őszinte köszönetének kifejezése mellett, felmentette.

Csérer Lajos komlótermelési gazdasági vándorszaktanárt. működési körének érintetlenül hagyásával, eddigi székhelyéről Segesvárról, Kolozsvárra helyezte át.

Dr. Baintner Ferenczet a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézethez beosztott gazdasági akadémiai segédtanárt, szolgálati beosztásának érintetlenül hagyásával gazdasági tanintézeti rendes tanárrá nevezte ki.

Rázso Imrét, a magyaróvári m. kir. növénytermelési kísérleti állomás segédjét, ki-nevezte gazdasági akadémiai segédtanárrá s szolgálattételre beosztotta a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézethez a növénytermelési tanszék mellé.

Bölöny Dénezt, a kassai m. kir. gazdasági tanintézethez beosztott ideiglenes minőségű gazdasági intézősegédet állásában véglegesítette.

Krolopp Alfréd tanársegédet gazdasági tanintézeti segédtanárrá s szolgálattételre a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémiához osztotta be, a növénytan tanszék mellé

Balázsi Sándor ábrahámfalvai és *Kis Tamás* vargyasi lakosokat, Udvarhely vármegye homoródi járására nézve a gazdasági tudósítói tisztet bizta meg.

— **Kitüntetés.** Ő felsége a király *Teutsch B. József* segesvári bor-nyagkereskedő és bir-tokosnak, az „E. G. E.” alapító tagjának, az „udvari szállító” czímet adományozta.

Gratulálunk a megérdemelt kitüntetéshez. — *Teutsch Bapt.* bizony nem sokadmagával képviseli manapság a tisztességes és tiszta bor-kereskedelmet!

— **Eljegyzés.** *Zoványi P. Imre* okl. gazdász, birtokos eljegyezte özv. Dálnoki *Teleki Albertné* leányát: *Margitot* Szilágy-Sámsonban. Boldogságot kívánunk a kötetlen szép frigyhez.

— **A felsőbb szőlő és borgazdasági tanfolyam** pályázati hirdetményére, mely lapunk mai számának hirdetési rovatában közöltetik, e helyen is felhívjuk oklevoles ifju gazdáink figyelmét.

— **Ragadós tüdőlob Debreczenben.** Nehány nap előtt a debreczeni közbiztonsági egy szarvasmarhánál ragadós tüdőlobot állapított meg a vizsgálatot teljesítő állatorvos. A tehén egyik helybeli gazda tenyészteből került a vágóhidra, mely tenyészteből már megelőzőleg B.-Ujvárosra is adattak állatok. Mint tudjuk, a ragadós tüdőlob kiirtására már milliókat áldozott az állam s így nagyon természetesen kell tartanunk, hogy azonnal a legmesszebb menő intézkedések tétettek itt is a betegség terjedésének megállítására. Az állatok istállósítottak, az állatvásárok betiltattak és az állatállomány tüzetes átvizsgálását *Gracsányi Gyula* állategészségügyi felügyelő vezetése alatt több állami állatorvos végzi. (—)

— **20 krért egy tanyai gazdaság.** A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége ez idén rendezti első mezőgazdasági kiállítását Szegeden. E kiállítás kapcsolatban egy tárgysorsjáték is rendezetik, melynek húzása a kiállítás utolsó napján — szeptember 10-én tartatik meg. Az első főnyeremény 50,000 korona érték, melyet a sorsjáték rendezésére szervezett intézetek készek készpénzben, vagy egy szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is megváltani. A többi nyereményt főleg a kiállított gazdasági gépek és eszközök képezik, melyek szintén beválthatók készpénzre.

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

— **Terméskilátásaink és állapotaink az erdélyi részekben.** (A földmívelésügyi m. kir. ministerhez beérkezett jelentések alapján.)

Az őszi buza aratása, a mennyiben az időjárás a munkálatokat nem akadályozta, legtöbb helyen befejezést nyert.

A termés nagyon különböző; a jó eredmények váltakoznak a közép és gyenge és itt-ott a rossz terméssel. Böven található szorult, apró szemű buza, sőt hűtés és rozsdá következtében teljesen tönkrement, összeszorult magvak is előfordulnak. Mindezen kedvezőtlen körülmények ellenére nagy átlagban az őszi buza minőségre és mennyiségre nézve többnyire mégis közepesen fizet. 6-7 mm-áza közti termést remélnék: Alsó-Fehér, Besztercz-Naszód, Brassó, Csik, Fogaras, Hunyad, Kis-Küküllő, Kolozs, Maros-Torda, Szeben és Torda-Aranyos vármegyékben.

A rozst többnyire aratják különböző eredménnyel, a mennyiben ritka helyen állott a rozsz kifogástalanul. Hogy mindezek ellenére a rozsz nagyjából közepesen fizetett, azt annak a kedvező körülménynek lehet tudni, hogy a rozsz szeme túlnyomólag jó minőségű. A kalászok szemképződéséről elvéte ugyan lehet hallani panaszokat, sőt itt-ott a szem csirázásáról is, mindazonáltal a várható rozsz terméshozama még ma is bárha némi csökkenés mutatkozik, 6-6.5 mm-áza átlagos eredményt ígér.

Az árpa aratása is megindult, de az időjárás ennek a munkának sem kedvezett, a mennyiben a learatott és képékben levő tavaszi árpa a gyakori esőzés következtében színét veszítette, úgy; hogy a mag többnyire sárgás és részben barnás színű lett. A mi a mennyiséget illeti, az sem felel meg mindenütt a várakozásoknak, mert a rozsdá- és üszög-kártól eltekintve, sok az olyan árpa is, a mely idő előtt mintegy kényszerrett lett; továbbá

a tulsok aczat miatt a termés itt-ott mennyiségre nézve is csökkent.

A zab a sok esőre még a hegyi vidéken is szépen megjavult. Zászlója szép nagy és erőteljes. Ámbár néhol a rozsdá és lema melanopus kárt tett benne, mindamellett nagy átlagban kielégítően áll s közép, itt-ott pedig jó középtermést ígér.

A kukorica üdén és erőteljesen fejlődik és sokfelé már zászlóját növeli. Helyenkint az előző kedvezőtlen időjárás okozta elmaradottságát még mindig nem pótolta teljesen helyre. Töltögetését, csekély kivétellel, mindenütt befejezték.

A hüvelyesek és kerti vetemények csapadéokban bővelkedő időjárástól dusan fejlődnek, kivált a zöldség és káposztafélék, míg a tulsok esőzés a dinnye, ugorka és tökre több helyütt már hátrányossá vált. Helyenkint a sok eső, néhol a sok gyom, továbbá a levélragya, vagy a vetési bagolytölgy és szórványosan a paradicsomon a peronospora okoz kárt.

A köles és tatárka nagyrészt szépen fejlődnek, habár a köles a bő esőzést helyenkint már-már sinyleni kezdi.

A len- és kender-vetések szép növése, egyenletesen és sűrűn fejlődnek, néhol a sok nedvesség és a száraz gyenge növése fölött panaszokdnak.

A dohány a bőséges esőtől rohamosan növekvésnek indult és nagy leveleket hajt.

A takarmány- és csukorrépa fejlődése erőteljes és egészséges. Harmadszori kapálását befejezték, de az esős idő következtében néhol ismét gazosodik.

A burgonya fejlődésére az esős idő kedvező hatással volt, habár néhol a már-már erre is tulsok eső miatt aggodni kezdenek és a gumók rothadásától félnek. Nagyrészt elvirágozott, vagy most virágozik.

Mesterséges takarmányok Edélyben gyöngök. A zabosbukkonyt az eső többnyire künn érte és sok helyütt tetemesen rontotta minőségét. A csalamádé helyenkint lassan fejlődik, a muharban pedig terjed a gyom.

A réteken a sarju mindenfelé elég szépen fakad és jó termésre nyújt ményt, az anyaszéna betakarítását sok helyütt az eső akadályozta, néhol pedig áradások semmisítették meg.

A legelő az esőzésekre szépen felujult és kielégítő füvet növelt; de többfelől gyengek találják a fü tápértékét.

A szőlő terméskilátásait helyenkint a hűvös idő, vagy köd, továbbá a peronospora, szőlőmoly és szőlőilonca apasztotta, általában azonban még mindig kedvezőnek jelezhető. Kötözése még tart.

A gyümölcs terméskilátásai mindinkább csökkenni, mind bizonyosabbá válik, hogy a gyümölcs termésátlag közepén alóli fog maradni.

Részletesebb tudósításaink a következők:

A buza több helyen alacsony maradt, mégis többnyire elég hosszú, fejlett kalászat s ebben telt és szép szemet hozott. A rozsdá az utóbbi időben terjedt ugyan benne, de majdnem mindenütt csakis a levélzetre szoritkozott s kárt alig tett. Aratását megkezdtek, munkája azonban csak nehezen halad s a sok eső miatt helyenkint máris attól tartanak, hogy a szem kicsirázik. Nagy-Küküllő vármegye szent-ágotai járásából jelentik, hogy a veréb, varju, csóka helyenkint érzékeny kárt okoz benne ott, a hol sereggestül lepi el a táblákat. A tavaszi buza az őszinél jóval gyengébb, néhol a vetőmagot sem fogja visszaadni.

A rozst szintén aratják már; munkájához szárazabb idő lenne kívánatos. A buzánál ritkább maradt ugyan, de amannál erősebb és magasabb, többnyire kifejlett és szép hosszú kalászszal, a mely azonban szórványosan hiányosan kötött s hézagos maradt. Szeme szép, nagy, sulyos; a bujább és megdült vetések egy része azonban csak vékonyabb szorult magot ad. Az üszög itt-ott némi kárt okozott benne.

Az árpa aránylag alacsony maradt, azonban mindamellett elég szép kalászatokat s benne kifejtett szemeket hajtott; a korai érésnek indult, jó része néhány nap múlva vágható, sőt szórványosan már aratják is, míg a kései — ilyen pedig sok van — most virágozik vagy még csak kalászol. A rozsda sok helyütt fellépett, érezhetőbb kárt azonban inkább csak nagyon sok kései vetésekben okozott; baj azonban az, hogy sok az egyenetlen vetés és így ez aligha érik egyszerre.

A zab bugáját többnyire már kiharozta, virágozik és szemesedik s itt-ott már szokulni kezd. A korai vetés, kevés kivétellel, szép és erőteljes, a kései azonban általában alacsony, sőt törpe, a rozsdától szenvedett s különösen oldalas helyeken ritkás. Ugy mint az árpa, ez is nagyon egyenetlen.

A repcze cséplése közepszerű eredménnyel még folyik.

A kukoricza ujabban javult ugyan s kisebb részben igen szépen fejlődik, tulnyomó átlagban azonban más évekhez képest gyengébb s általában alacsony; a június 9—13-iki dereket még nem heverte ki. Czimerét itt-ott már tolni kezdi.

A hüvelyesek javultak ugyan, mindamellett még mindig sok kívánni valót hagynak s átlagosan legfejlebb csak kielégítőnek mondhatók.

A kerti vetemények fejlődésnek indultak s bár sokfelé még mindig gyengék, átlagban mégis kielégítő, kivéve a káposztaféléket, melyek fejlődésükben el vannak késve. Jelentékenyebb károkat okoznak többfelé a vetési bagolypille (Agrotis segetum) álcái, melyek különösen a vöröshagymát támadták meg s ebből máris sokat letaroltak. A paradicsomot itt-ott a peronospora ellepte.

A köles és tatarka lassan fejlődnek, átlagosan közepesek; tatarka sok helyt csak most kelt.

A len és kender a szokottnál alacsonyabb maradt, különösen a későn vetett, mely ritkás is, de ujabban szépen növekedik. Kender virágozni kezd; más évekhez képest jóval kevesebbet vetettek belőle.

A dohány kielégítően és jól fejlődik; töltögetése és oldalhajtásainak kacsozása folyik. Itt-ott a pajor és a vetési bagolypille némi kárt okoz benne.

A csukorrépa helyenkint apró és ritka, többnyire azonban kielégítő és jól fejlődik; a gyengébb is kevés kivétellel javult.

A takarmányrépa tetemesen javult, de fejlődésében mégis még mindig el van maradva, különösen az utóvetésű, mely többfelé apró és ritka. Harmadik kapálása még tart, munkáját a sok eső akadályozza.

A burgonya növésben szépen fejlődik s

némi kivételtől eltekintve, jó termést hozhat. Baj azonban az, hogy többfelé a peronospora megtámadta.

A mesterséges takarmány gyengén ujult s második vágásra csak gyenge, közepes és azon aluli hozamot adott, a zabosbükköny hozama is csak kevés helyen teljesen kielégítő. Háromszék, Hunyad és Udvarhely vármegyékben a herében itt-ott sok az aranka.

A rét takarítása — a hegyi és erdei kaszálók kivételével, melyeken csak most indult meg — vége felé jár. A hozam az Olt melléki rétek kivételével, sehol sem kielégítő, mindenütt gyenge s ez is veszt minőségéből.

A legelő többfelé javult s kielégítő, átlagban azonban inkább gyengének mondható.

A szőlő megtermékenyülésére az utóbbi pár napi hűvös időjárás hátrányosan hatott, a firtök bogói nem elég tömöttek, mindamellett mégis a szakszerűen művelt szőlőkben szép s átlagban legalább is jó közepes termés mutatkozik; levelezése, második kapálása és permetezése még tart. A peronospora eddig csak kevés helyen és kis mérvben támadta meg.

A gyümölcs egyes völgyek kivételével, melyekben szép hozammal biztat, általában csak kevés gyümölcs mutatkozik; igen sok gyümölcs lehullott s még mindig hull.

Elemi csapások. Kolozsvármegye nádasmenti járásának felső felében július 9-én jégesó tett kárt. Alsó-Fehérben N.-Enyed határát is jég érte, de csak jelentéktelen veszteséget okozott Hunyadvármegye m.-illyei járásából felhőszakadászerű záporosóról jelentenek, Fogaras és Szolnok-Doboka vármegyék területén pedig több ízben is köd volt.

1899. július 27.

Időjárás. A magas légnomás az Atlanti óceán fölől az európai kontinensre húzódtott s Franciaország fölött ma reggel zárt alakot öltött. A tegnapi minimum pedig Norvégia fölött van.

Az idő nyugatról derül, északnyugaton, a kontinens közepén, valamint annak délkeleti részén azonban még tulnyomóan borult; nagyobb esők az Alpe-sek táján s a Balkán felső részén voltak. A hőmérséklet egyenetlen eloszlású.

Hazánknak főleg déli felében voltak esők (Drenkova tegnapi zivatar jelent); a hőmérséklet valamelyest súlyedt.

Jóslat: Nyugatról fogyó felhőzettel szárazabb és melegebb idő várható.

Hőmérséklet. Budapest 21°2, Ó-Gyalla 18°4, Szeged 21°0. Kolozsvár 18°2.

Budapesti gabonatózsde.

I. Készárúüzlet.

1899. július 26.	
Buza 76—82 kilósig	frt 8.20—9.30
rozs új elsőrendű	" 6.65—6.80
" " másodrendű	" 6.55—6.65

árpa , takarmány	"	5.90—6.30
" " égetni való	"	5.70—5.90
" " sörfőzésre való	"	6.50—7.—
zab " " "	"	5.85—6.—
tengeri ó-bánsági	"	4.60—4.70
" másnemű	"	5.—5.25
repcze új káposzta	"	11.70—12.10
Köles új	"	4.15—4.45

II. Határlódő-üzlet.

1899. július 27-én

Kötések. Az üzlet folyamán a következő kötések történtek:

4 órai zárlatkor:

Buza októberre	8.31, 8.32, 8.29, 8.26, 8.24.
1900 ápr.-ra	8.67, 8.66, 8.62, 8.60.
Rozs októberre	6.65, 6.60, 6.61,
Zab októberre	5.42 5.41, 5.40.
Tengeri aug.-ra	4.67, 4.65, 4.62,
" 1900. májusra	4.66, 4.65, 4.64.
Repcze augusztusra	12.—12.20

Budapesti értéktőzsde.

1899. július 26-án.

4 órai zárlatkor maradt:

Osztárk hitelrészvény	382.40
Magyar hitelrészvény	388.—
Leszámitoló bank	258.50

Kolozsvári piac

1899. július 27.

A csütörtöki (július 27-iki) **hotvásáron** a következő árakat jegyeztük föl.

Buza (métermázsánként)	frt 8.50—9.—
Rozs " " "	frt 6.50—7.—
Zab " " "	frt 4.75—5.—
Árps " " "	frt 4.50—5.—
Tengeri " " "	frt 4.60—
Marhahús I. oszt.	52 kr.
" II. " "	48 kr.
Csirke nagyság szerint	35—45—65 kr.
tojás 6 drb.	10 kr.

LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG: Az irodalmi szakosztály elnöke: Br. BÁNYFY ERNŐ, alelnök: SZABÓ SÁMUEL, tagok: Br. FEILITZSCH ARTHUR, Dr. GIDÓFALVY ISTVÁN, GYÁRFÁS BENEDEK, KUSZKÓ ISTVÁN, LÉSZAI FERENCZ, Báró MANNBERG SÁNDOR, TUBA LAJOS, TURCSÁNYI GYULA

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társ szerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

A kiadóhivatal vezetője:

MARSELEK FERENCZ.**AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.**

HIRDETÉSEK.

MALOM- BERENDEZÉSEKET,

valamint

egyes malomgépeket, vizeskerekeket, turbinákat,
közlőműveket stb. gyárt és szállít

WÖRNER J. ÉS TÁRSA

malomépítészeti gépgyára és vasöntődéje

(102.) **Budapesten,**

Külső Váci-út 54. szám.

FALB

sok esős és zivataros időt jósol július és augusztus hónapokra; ajánlatos tehát, hogy a gazdák lássák el magukat idejekorán vízhatlan takaróponyvákkal, melyek elismert legjobbnak minőségben a legolcsóbb gyári áron kaphatók **Fischer J.**, ponyvacsák gyárában, Budapest, Nagykorona-utca 18. Alapítva 1882. Minták kívánatra ingyen és bérmentve. (195).

A „Kolozsvári Népbank, mint Szövetkezet”

második üzletévébe lépett.

Szervezési céljának kitartó munkálásával, hézagpótló voltát, már az első év alatt, beigazolta.

Az apróbb hitel kielégítése, a fillérenkénti tőkegyűjtés elősegítése és a tagok takarékbetétjeinek kedvező gyümölcsözötése fogják ezentul is kizárólagos céljait képezni.

A kezelési költségek rendkívüli csekélyisége folytán, az intézet abban a helyzetben van, hogy a betéteket 5 1/2 %-kal gyümölcsöztesse.

Üzletrész-jegyzések eszközölhetők mindennap d. e. 10—1 óráig, a hivatalos helyiségben: **Külmagyar-utca I. szám alatt a theologiai épületben.**

Egy üzletrész ára 30 frt, mely összeg heti 20 kros részletekben törleszhető.

Eddig jegyzett üzletrészek összege:
30,000 frt. (60.)

Szegedi Mezőgazd. Kiállítási Sorsjegyek.

Főnyeremény: 50,000 kor. érték

és több, kisebb, nagyobb nyeremény,

összesen 1006 nyeremény 100,000 korona értékben.

Egy sorsjegy ára 20 kr.

Az összes nyereményeket kívánatra 20 százalék levonással azonnal készpénzben beváltja

Budapest: a „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V., Dorottya-utca 8.,
vagy **Szegeden:** a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank.

Ezen pénzintézetek a nyerő kívánságára készek az 50,000 korona értékű főnyereményt

egy hasonló értékű szegedi mintaszerűen berendezett tanjai gazdasággal is becserélni.

Huzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján 1899. szeptember 10-én este 6 órakor.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben, az összes dohánytőzsdékben és egyéb elárusító helyeken.

Viszontelárusítók forduljanak a kiállítást rendező

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez,

(199.)

Budapest, IX., Üllői-ut 25., Köztelek.

Kinek otthon raktárhelyisége nincsen küldje:

TENGERIJÉT

a kolozsvári takarékpénztár és hitelbank
Áruraktárába

hol raktározás, biztosítás, kezelés és fekbér mindössze belekerül:
m é t e r m á z s á n k é n t

1/4 évi raktározásnál	20 krajczárba	
1/2 évi	» 30	(2)
I évi	» 50	

Előleget is kaphat az illető és pedig: jelenleg 3 frt 50 krt minden mmázsa után, fuvar és költségek levonásával, 7% kamat mellett.

Zsákok 1 kr. heti díj mellett adatnak kölcsön.

Bővebb fölvilágosítást az Áruraktár kezelősege (Vasuti állomás mellett) készséggel nyújt.

SIMONFFI ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje
Kolozsvárt, Kültorda-utca 48. sz. Telefon 85. sz.

Elfogadok megrendeléseket Gőzgépek, gőzszivattyúk, vizikerek, malomszerkezetek, zúzógépek, szijkorongok, fogaskerek, közlőtengelyek, csapágycsukló stb. stb. elkészítésére.

Elvállalok mindenféle gépalkatrészek és gépek kijavítását, továbbá vasoszlopok, csigalépcsők, balkonytartányok és rácsozatok, sirkerítések és más építészeti vastárgyak leöntését.

Készletet tartok vízvezetéki és csatornázási kellékekből, u. m. kútoszlopok, csapszekerények, aknafedelekek és víznyelőkből.

Raktáron tartok saját gyártmányaimból: egyes, kettős és három borzolás ekék és boronák, cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica morzsoló gépek kézi vagy járgányhajtásra, szőlő zúzó, bor- és alma sajtólókból és több más gépekből, melyeket a n. é. közönség b. figyelmébe alánlani van szerencsém. (128.)

Teljes tisztelettel
Simonffi István.

Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik.

A Jelenkor legfőbb és legjobb motor cséplőkészlet!

1893., 1894., 1895., 1896., 1897., 1898., évben 32 első díjjal kitüntetve.

Első prosznitzi gazdasági gép- és gőzmotor-gyár, Wichterle F.,

BUDAPEST, VI. ker., Gyár-utca 50.

ajánlja legújabb szerkezetű szabadalmazott, teljesen szikramentes

motor-cséplő-készleteit

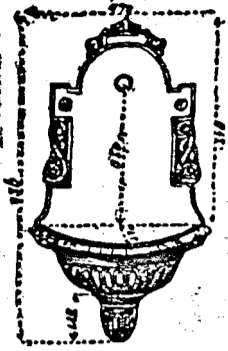
kettős tisztítóval, árpatoklászoló és legezélszerűbb löhere hüvelyezővel, olcsó árak és teljes jótállás mellett. Már több 100 készlet kitűnő sikerrel működésben.

Motor és nagyobb gőzcséplőkészleteink, valamint egyéb gazdasági gépeink megtekinthetők nagyszabású telepünkön Budapest, VI., Gyár-utca 50., hol szakszerűleg bemutattnak. (196.)

BARANYI JÁNOS

épület műbádogos, vízvezetési és csatornázási vállalkozó
Kolozsvárt, Széchenyi-tér 5-6 sz. Telefonszám 101.
PÁRISI DISZORLEVÉLLEL Elvállal és készít az alább fel-
sorolt munkákat jóállás mel-
lett és lehető olcsó árban.

Bádogos munkák

épületekre eresz csatornákat és egyéb díszítményeket borgony vagy bármilyen fémekből rajz vagy minta szerint, ezen kívül tüzetemben kapható és megrendelhető mindenemű konyhaberendezések.

Vízvezeték és csatornázás

magán gazdasági telepekre, vagy magán épületek városi vezeték összeköttetésére, teljes magán fürdők, szivattyúk, fecskendők,

szőkőutak, stb. **csatornázások** vas, ólom vagy kőanyag csövekből, (closetek) minden kivitelben, vizelők, mosdók és kiöntők szerelését. (148.)

Fürdőkádak kölcsön kaphatók!

Fedél és csatornafestést felvállal!

A fenti munkálatok évi javítását és jókarban tartását olcsón eszközli helyben mint vidéken.

Papp László

kávé-, fűszer-, bor- és csemege kereskedő
Kolozsvárt, Theologia épület.

Ajánlja a helybeli és vidéki n. é. közönségnek rak-
tárán levő kitünő minőségű és ízű **kávét.**

ÁRJEGYZÉK.

	frt kr.
1 kgr. Sántos válogatott	1.14
1 " Jamaikai jóízű erőteljes	1.30
1 " Guatemala fin., igen ajánlható	1.48
1 " Portorico közép szemű finom	1.62
1 " Portorico legfinom. erős, nagyszemű	1.82
1 " Ceylon finom	1.70
1 " Ceylon nagyszemű. igen finom	1.92
1 " Cuba nagyszemű legfinomabb	2.02
1 " Arany jáva, zamatos	1.90
1 " Mocca arabiai	1.92
1 " Gyöngy zamatos, fin. minőség	1.80
1 " Gyöngy nagyszemű, kiváló minőség	2.10

Vidéki megrendelésnél bérmentve kilonként 6
krral drágább.

Megrendelések postán utánvétellel 5 kilós Zsá-
kocskákban több fajta kávéból is összeállítva kül-
detnek.

Kitünő minőségű kávéimmal a versenyt bár-
mely fiumei, triezsi és hamburgi czegekkel kiállom.
(193.)

Tiszavidéki búza.

Jász-Nagykun-Szolnokvátrnegye Gazda-
sági Egyesületének fogyasztási és értéke-
sítési szövetkezete, a vetőmagul leginkább
ajánlatos

tiszavidéki búzát

teljesen megbízható, csiraképes és fajtisza
minőségben hozza forgalomba. S a vetni
való búza a legspecialisabb tiszavidékről
bármely nagyobb vagy kisebb mennyiség-
ben előnyösen beszerezhető.

A megrendelések a mennyiség és pontos
czim megjelölésével a **Gazdasági Egye-
sülethez Szolnok, megyeszékház, inté-
zendők.**

(197.)

KASSANTAL

aranyozó-tüzlete

Kolozsvárt, Belközép-utca 14. szám.

Aranyozó műhelyében készít új képkereteket tükörkere-
teket, consolokat, szalon-asztalt, függőnytartókat. Mindenféle
aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.

Régi keretek aranyozását jutányos árban.

Továbbá templomi aranyozásokat, új oltár készítését
rajz szerint. Régi oltárok újbóli aranyozását a legjobb csi-
szolt arannyal

jutányos árban, felelősség mellett elvállal.

Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós
arannyal, aranyozásáért felelőseget vállalom.

Pontos- kiszolgálás! (163.)

Repeze eladás.

A fogarasi m. kir. állami ménésbirtok igazgatósága,
folyó évi augusztus hó 12-én délelőtt 11 órakor tartandó zárt
írásbeli ajánlati tárgyalás útján 160 métermázsa repcét
bocsát eladásra.

Az eladási feltételek és repce minta kívánatra kül-
detik.

(201.)

A fogarasi m. kir. állami ménésbirtok igazgatósága.

Legolcsóbb
bevásárlási
forrás
mindennemű

vadászfegyverek, revolverek és vadászati
csikkekből. (192.)

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Régi fegyverek újakkal kicserélhetnek.

FÖLDESZ L. puskaművesnél

BUDAPEST. IV., MUZEUM-KÖRUT 3.

CSIRÁZTATÓ KÉSZÜLÉK
IGEN PRAKTIKUS, OLCSÓN
ELADÓ. CZIM A KIADÓBAN!
X.

SZIVATTYUK

mindennemű házi és nyilvános czé-
lokra, a mezőgazdaság, építkezés-
és iparnál.

A BOWER BARFF-féle

szabadalmazott inoxydálási módszer
szerint

= inoxydált szivattyuk =

rozsa ellen védve.
(87.)

MÉRLEGEK

legújabb javított rend-
szerű **tizedes, százados**
és **hídmérlegek**, fából és vasból,
kereskedelmi, közlekedési, gyári,
mezőgazdasági és ipari czélokra

EMBERMÉRLEGEK, MÉRLEGEK

házi használatra.

Szivattyu- és gépgyártási
betéti társaság.

W. GARVENS, Wien,

I. Schwarzenberg-gasse 6.
L. Wallfischgasse 14.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.
BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf.

Alelnök: CSÁVOSSY BÉLA.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, SZÓNYI ZSIGMOND
TELEKI SÁNDOR gr.

Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános
elismerése szerint a **biztosítás** terén hiven megfelel hivatásának; folyton fejleszti
a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors
és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegedését vívta ki magának; az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé, a szövetkezet
pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári helyeggel; — minden
más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek
mellett, mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságá-
ra — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszágnak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal
terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapestén (József-körut 8.)
és a vidéken létesített ügynökségek.
(185.)

 Erdélynek legjobb szene a
Lupényi szén!

Mezőgazdák figyelmébe ajánlom a lokomobil fűtéshez legalkalmasabb Lupényi darabos és koczka szenét.

Theil Frigyes
a Magyar Általános Hitelbank szénosztályának képviselője.
KOLOZSVÁR
külmorostor-utca. 6. szám.
(189.)

Alapított 1869-ben. — Cs. és kir. udv. szállítók.
RAKTÁRAK:
KOLOZSVÁR, Unió-utca 5.
MAROS VÁSÁRHELYT, Szentgyörgy-utca 2.

Mestitz Mihály és fiai
Első maros-vásárhelyi butor- és építészeti asztalos munkák gyára
gőzerőre berendezve, kárpitos és díszítő műhelyek.

 A m. kir. államvasutak kolozsvári, aradi, debreczeni, szegedi, zágrábi, miskolci és budapesti üzletvezetőségeinek szállítói.

Nagy raktár saját készítményű fa- és kárpitos butorokból, függöny és szőnyegekben.

Olcsó árak, szolid munka, pontos kiszolgálás.

Kitűnő minőségű száraz amerikai parkettek jutányos árban.
(138.)

Köszönetnyilvánítás.

Ő fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherceg rendkívül megvan elégedve az asbestalppal bélelt cipőkkel. Ő fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbestalpbéléssel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelőek voltak a szaloncipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt minisztereinek, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor úr!

Az asbestbetűtű cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, úgy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én.

tisztelő hiva

VEKERLE SÁNDOR.

Ovakodjunk a hamisításoktól,

Ovjuk lábainkat az izzadástól, melegtől

és meghűléstől.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés,

sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idejű viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbestalpbéléssel látja el.

Kettősvastagságu 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr. gyermekeknek fele.

Az asbestalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek s a m. kir. honvédségnek eddig 22 500 pár szállított.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Viszonteladónak megfelelő árengedmény.

Kapható kizárólag az

ÁLTALÁNOS ASBESTÁRU-GYÁR

BETÉTI TÁRSASÁGNÁL,

Budapest, VI. Sziv-utca 18. szám.

(167.)

MÁJER MIHÁLY épület és műbádogos

Kolozsvárt, Belközép-u. 53.

Elvállal mindennemű épület bádogos munkát, fedél festést és javítást. Ajánlja raktárán dúsan felszerelt konyha és kertészeti berendezéseket. Elvállal mindennemű javítást a legolcsóbb árak mellett.

Pontos és szolid munka

(162.)

Májér Mihály.

ad 58659—99.

Pályázati hirdetés

a felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyamra való felvételre.

A székes fővárosban szervezett felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyamra az 1899—1900-ik tanévre hallgatók felvétele céljából pályázat nyitattik.

A tanfolyam egy évre terjed és folyó évi november hó elején kezdődik.

A tanfolyamra olyan pályázók vétetnek fel, a kik:

1. a magyar-óvári gazdasági akadémiát, vagy a hazai gazdasági tanintézetek valamelyikét jelesen végezték;
2. ép és erős testalkattal bírnak s egészségesek és ezt hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolják.

A tanfolyam tandíjmentes s a felvett hallgató csak saját elhatározásáról tartozik gondoskodni.

Szegényebb sorsu és kitűnő vagy jeles bizonyítványokkal rendelkező folyamodók egész vagy fél állami ösztöndíjban is részesülhetnek.

Egy egész ösztöndíj havi 50 frt, az egész éven át tehát 600 frt; a fél ösztöndíj pedig havonként 25 frt, az egész éven át tehát 300 frt.

A felvétel iránti kérvények kellően felszerelve s 50 kros bélyeggel ellátva a földmivelésügyi miniszterhez czimzendők és legkésőbb f. évi. augusztus hó 20-ig annak a gazdasági tanintézetnek (magyar-óvári gazdasági akadémiának) igazgatóságánál nyújtandók be, a melytől a folyamodó a végbizonyítványát kapta.

Arra nézve, hogy a pályázati kérvények minő okmányokkal szerelendők fel, valamint általában a pályázati feltételek egyéb részleteire nézve a földmivelésügyi m. kir. ministerium VIII. főosztályában, továbbá a felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyam, a magyar-óvári gazdasági akadémia és a hazai gazdasági tanintézetek igazgatóságánál szerezhetők bővebb felvilágosítások.

Budapesten, 1899 évi július hóban.

(200.)

Földmivelésügyi m. kir. minister.

STOLCZ WINCZE

Kolozsvár főtér 11.

Arany, Ezüst, Ékszer

javitások, átalakítások, valamint minden új munkák szakszerű előállítása pontosan eszközöltetik. (127.)

GAÁL és MOLNÁR

legnagyobb butor-raktára

KOLOZSVÁRT, Unio-utca 8-10. sz.

Saját műhelyünkben és felügyeletünk alatt szakszerűen készült

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTORAINKAT

a legszolidabb árakban, az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk.

(164.)

Gaál és Molnár.

BOSKOVICS JÓZSEF áruháza „A kakashoz” Kolozsvárt (belközép-utca és fapiaczsori sarokház.)

Van szerencsém ezennel a t. vevő közönség becses tudomására hozni, hogy az 1883. év április hó elsején, tehát *tizenhat év előtt alapított* üzletemet 1899. április hó elsején áthelyeztem a *belközép-utca és fapiacsori sarkán levő saját házamba*. Az e házban ezelőtt tkts. Veisz József ur által hosszú éveken át birt. üzlethelyiséget kibővítettem és korszerűen új berendezéssel elláttam.

ÁRUCZIKKEIM A KÖVETKEZŐK:

(198.)

Fűszer: u. m. cukor, kávék, rizs és egyéb gyarmat áruk.

Liszt: hengermalmi liszt, korpá és derceze.

Italok: Bor, édesített italok, Rum és Cognac, valamint finomított és de-naturált szesz.

Olajok: bel- és külföldi petroleum, olajok és firnisz.

Gazdasági, kerti- és virágmagvak. E cikket most vezettem be és így a magvak jóságáért szavatolhatok.

Házam fapiaczsori részén el van helyezve: Könyv- és gyorsajtó nyomdám, hol szakképzett vezetés alatt mindenféle nyomdai munkák a legolcsóbban és leggyorsabban díszes kivitelben készíttetnek; és a vezetésem alatt levő magyar királyi só nagy árua.

Só: kő- és őrlött só, valamint mérsékelt árú marhasó.

Papir: nyomdai-, irodai-, kereskedelmi-, papirok, borítékok, írószerek és iskolai írkaik.

Kézműárak: kartonok, vásznak, kendők és barkétok.

Rövidárak: czérnák, kötő- és szövőgyapok és fejtők, valamint szallagok és stikkolások.

Zsákok és ponyvák eladási és kölcsönző intézetem,

Levélbeli megrendelések gyorsan és pontosan kiszolgáltatnak.

Kész szolgálja **Boskovics József**

Kolozsvárt, belközép-utca és fapiacsori sarokház.

A közelvidéki uraságoknak, *kik szekérrel jönnek be Kolozsvárra*, ajánlom a házamban levő vendéglő igénybevételét; lovaik és szekerek számára 2 nagy istálló és fedett szin áll rendelkezésükre.

GAZDASÁGI IRODA KOLOZSVÁRT

Jókai-utca 4. — Telefon 176.

(186)

Megbízásból közvetít:

Birtokvétel és eladást.

Birtok bérletet.

Gazdasági termények értékesítését.

Gazdasági haszon állatok értékesítését.

Gazdasági gépek beszerzését és értékesítését

Gazdasági nyerstermények értékesítését.

Biztosítások eszközését.

Jelzálog kölcsön eszközését.

Gazdasági üzemtervek elkészítését és elszámolások felülvizsgálatát, melyeknek gyors, pontos és méltányos kiviteléért szavatolunk.

Clichéket

árjegyzékek, könyvek, szak- és folyóiratok, katalógusok és hirdetések, valamint minden egyéb nyomtatvány illusztrálásához rajz vagy fénykép után kitűnő kivitelben és legolcsóbb áron készít és szállít:

Fischer Lipót

chemigrafikai műintézete

Budapest,

IV., Kossuth Lajos-utca 15.

az Újvilág-utcával szemben.

Vidéki megrendelések is legnagyobb pontossággal és figyelemmel teljesíttetnek. (4.)

Magyar Jelzálog-Hitelbank

alaptőkéje teljesen befizetett 15 millió arany forint.

Képviselősege útján Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

4% Záloglevélkölcsönöket

nyujt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalékos,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százalékos évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4 1/2 %-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékos és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65 % évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményét. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2 %-os záloglevelek, 3 %-os nyereségmentesek.

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

KOLOZSVÁRT, Belközép-utca 3. szám.

Ajánlja 18 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

FÉRFI-SZABÓ-ÜZLETÉT.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövet-ujdonságokat.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(150.)